

tott meg és nem vette figyelembe azt a körülményt, hogy az alkalmazott e fizetésért tovább szolgált, mert állását csak nyugdíjigényének elvesztése mellett hagyhatta volna el és nem lehet hátrányára az, hogy a gazdasági viszonyok kényszere alatt munkaadója a fizetését a pénz leromlása idején megfelelően nem rendezte. (Kuria P. II. 5381/1928).

3. Nem állapított meg kényszert a Kuria gazdatiszt-nél a nyugdíjszabályzatnak állítólag a munkabéruzsorát kimerítő rendelkezései elfogadására nézve, mert a gazdatisztnek a törvény szerint nyugdíj nem jár, ez tehát a munkaadó részéről önkéntes kötelezettségvállalás és így a szabályzat jó erkölcsökbe ütköző voltára vonatkozó előadás alaptalan. (Kuria P. II. 4904/1927. Így általánosságban nem helyes. A nyugdíjszabályzatnak a fizetési levonásokra, a nyugdíj elvesztésére vonatkozólag lehetnek kizsákmányoló rendelkezései, ha a nyugdíjvállalás önkéntes is.)

4. Felperesek, kiknek eltartója baleset folytán meghalt, alperessel egyezséget kötöttek a kártérítés összegére nézve. Felperesek lelki kényszer fennforgása folytán az egyezés hatálytalanságát kérik, mely azáltal keletkezett, hogy eltartójuk halála után súlyos anyagi helyzetbe jutottak és alperes megbizottja azzal ijesztette őket, hogy perlés esetén nem jár nekik kártérítés. A Kuria nem lát kényszert, mert felperesek eltartójának halála óta az egyezés idején már két hónap telt el, és felperesek ügyvédhez is fordultak, aki nekik az esetleges per esélyeire tanácsot adott és alperes megbizottja csak jogi véleményét hangoztatta és ez fenyegetésnek nem tekinthető. (Kuria P. VI. 7747/1927.)

Fenti rendszer nélkül felhozott esetek mutatják, hogy a szerződések és jognyilatkozatok terén az eddigi lelki kényszer fogalmát túlhaladó gazdasági kényszer bírói figyelemben részesül, még pedig a tervezet idézett szakaszain kívül is. *íjf. Dr. Szigeti László.*

Árverési vételár, belső érték, anyagi igazság. Még a régi békeidőben foglalkozott a német jogászgyűlés azzal a kérdéssel, hogy fennmarad-e és mily mértékig az adós felelőssége, akinek elérvezett ingatlanát értéken alul a hitelező vette meg.

Most hasonló kérdés foglalkoztatta a kir. Kuriát a következő eset kapcsán.

Felperes a K. T. 306. §. értelmében adós az ingózálogát árverésen eladta, az árverést szabályszerűen meghirdette, adóst erről külön is értesítette; „az árverés kellő módon és a nyilvánosság követelményeinek mindenben

megfelelően történt.“ Az árverésen befolyt 1,500.000 korona, felperes adósa javára írta.

Adós alperes azt vitatta, hogy az ő tartozásából nem 1,500.000 korona, hanem 1,200.000 korona számítandó le, mert a hitelező felperes az árverési vevőtől az ingózálogtárgyat megvette és újra tovább eladta 1,200.000 korona áron. A Kuria P. VII. 1150/1928. sz. ítéletével ezt az álláspontot nem fogadta el (az alsó bíróságokkal egyezően) mondván, hogy az alperes javára csak az árverésen elért vételár számítható be, de nem az a vételár, amelyhez a felperes a peresfelek jogviszonyán kívül álló későbbi ügylettel az ingó zálogtárgynak az árverési vevőtől való megvétele és tovább eladása folytán hozzájutott.

Ebben a tiszta formális nézőpontba sehogysem tudunk belenyugodni.

A Kuria ítéleti tényállásából nem tűnik ki, hogy az árverést megtartó hitelező mily áron vette át az árverési vevőtől az elárverelt tárgyat, de annak a vételnek egyéb körülményeire nem derül világosság. Szimatra úgy fest a dolog, hogy az árverési vevő az árvereltető hitelező strohmannja volt. Az árverési vételár és az alább elért vételár között nyolcszoros különbség van és föltehető, hogy még a második eladásnál is az értékesítés érdekében az árat a hitelező nem nagyon tartotta ki. A mi igazságérzetünkkel ellenkezik, hogy a strohmann közbeiktatásának egyszerű módjával a hitelező adós vagyonából hozzájusson 12,000.000 koronához, de adósnak tartozása mégis csak 1,500.000 koronával csökkenjék. Az „egy rókáról két bőrt“ köznapi erkölcsi tilalma szól ezen eredmény ellen.

Jól tudjuk, hogy az ilyenü esetek a bírói lelkiismeretet mily nehéz feladat elé állítja, de az eset individualizálásával kell meglátni a helyes döntést. Lehet, hogy a konkrét esetben a döntés helyes — az ítélet sok irányban adós marad a kíváncsiskodónak az ügy részletei irányában, de épen azt hibáztatjuk, hogy az individualizálás érdekében a tényállásnak a szükséges széttergetése elmaradt. A „későbbi ügylet“ dogmatikai érve az anyagi igazságérzet berzenkedését el nem fojthatja. *B. S.*

Munkásbiztosítási bíróság hatásköre. Az 1928. január hó 1-én életbelépett s a „betegségi-baleseti biztosításról“ szóló 1927. évi XXI. törvénycikk 227. §-ának második bekezdésében foglalt intézkedéssel, az 1921. évi XXI. t.-c. rendelkezései fennmaradtak. Ezen utóbbi felhívott törvény 15. §-ának 3. pontja szerint „a baleset biztosítás hatálya alól az 1907. évi XIX. t.-c. 10. §-a alapján kivont alkalmazottak baleseti kár-biztosítási igényében a munkásbiztosító társaság, végső